

Koetsu New Black Gold Line

Siden multitalentet Yoshiaki Sugano's ambitioner indenfor musik og Hi-Fi blev (midt i 70'erne) udmøntet i serieproduktion af MC-pick-up'er, er standardmodellen "Black" i metalhus blevet seriøst fornyet et par gange. Første gang var i 82/83 sæsonen, da den oprindelige Black blev erstattet af den næsten identisk udseende New Black (testet i juli/august 83). Og nu foreligger så den fysisk let modificerede New Black Gold Line med forgyldt stribe langs kanten på undersiden. Den er blevet lidt kortere og ser ved første øjekast også lidt lavere ud. Men der er nu tale om optisk bedrag, fordi den forreste del på undersiden, hvor nålearmen rejser sig, har fået en hældning der skråner væk fra pladen. Som nålearmsmateriale angives boron, formet som en tynd stav yderst, og omkranset af en lidt tykkere skede tæt ved ankeret. Nåleslibningen benævnes som "Semi-Line Contact" og skulle være en variant af Fine Line slibningen kendt fra tidligere Ortofon modeller som MC 30. Output angives som 0,2 mV (ved 5 cm/sek.) og generatorimpedansen er 5 Ohm.

Afprøvning og lyttevurdering

Sugano siges at betragte reklamemateriale som en unødvendig fordyrende omkostning, og i skrivende stund er vi ikke i besiddelse af noget originalt brochuremateriale, der kunne røbe noget om de evt. konstruktionsmæssige forbedringer, der måtte være blevet tilført model New Black Gold Line. Men en kendsgerning er det, at konstruktionen nu ikke blot måler, men også lyder helt glat i diskanten, og tillige meget udstrakt og dejligt luftig. Uden dog at virke så analytisk med hensyn til mikrodetaljer, som en MC 30 Super med Van den Hul slibning forekommer at være ved en direkte sammenligning. Den meget glatte, helt tørre og meget præcise gengivelse i højfrekvensen uden nogen form for aggressivitet eller ruhed må da betragtes som den primære, hørbare forbedring i forhold til forgængeren New Black, der led en smule under de karakteristiske peaks på separationskurverne mellem 5 og 10 kHz. Mellemtonen virker subjektivt nu som før med god krop og tonal kontrast, og for den kraftige og vægtige bunds vedkommende bemærkes en mindre hang til at virke markeret ved transientopstarterne på den nye model. Det giver samlet et noget mere homogent klangbillede, der dog stadig må beskrives som tenderende lidt mod det varme og fyldige, sammenlignet med denne testrundes øvrige emner, på nær Entre MC-9. Der forekommer dog ingenlunde nogen hørbare tendenser til at mudre lydbilledet under 100 Hz. Koetsu konstruktionen er blot ikke helt så stram i dybbassen, som eksempelvis en Kiseki. Transparensen i lydbilledet er meget høj, og den meget åbne karakter over helhedsbilledet parret med en usvigelig sikker rumillusion bidrager med en koncertsalsatmosfære på vore favoritoptagelser, som kan virke helt forførende. Det er som om Koetsu New Black

Japanerne er skrappe til nips. Man sætter nærmest en ære i at gøre tingene så små som muligt. Når det handler om MC-pick-up'er er denne færdighed guld værd.

Af Poul Ladegaard og K.S. Møller

Gold Line understreger stemningen under den akustiske begivenhed til grund for optagelserne på mageløs vis: tag de bedre Harmonia Mundi eller Proprius koroptagelser (med Cantate Domino som den kendteste), og man fornemmer omgående hvilken sal eller kirke man lytter til i akustisk henseende. Eller en af Boskovsky's bedre analogoptagelser af Ny-tårskoncerten fra Wien, og det nærmest "dufter" af wienerisk charme ved gengivelsen af Strausstonerne. Eller hvad med Wagner direkte live fra Beyreuth? Koetsu New Black Gold Line gør akustikken levende eller nærværende på sin helt egenartede måde. Til decideret monitorbrug kan den til gengæld ikke siges at placere de enkelte instrumenter helt så knivskarpt og plastisk i dybdeperspektivet, som de bedre alternativer på dette felt, med Shinon Red i spidsen. Transientgengivelsen er helt fremragende i mellemtone og diskant, og kun en smule mindre attackvillig ved opstarterne i forbindelse med den fyldigere baskarakter. Men associationer til ringning eller klokkeklang finder man ikke på en Koetsu i dag: den stopper prompte, når der ikke er mere information i rillen at hente. Selvfølgelig dynamiske formåen ved hård rock eller ditte symfoniorkester er helt ulastelig - et tufft brøl eller "jordskælvslyd" gengives som den ægte vare her. Sporingsegenskaberne handikappedes naturligvis noget under det stive nåleophæng, og vi måtte op på ca. 3 grams måletryk for at klare vore skrappeste Telarc-skæringer. Og desuden blev meget kortvarige, pludselige "eksplosioner" fra eksempelvis de mest højfrekvente blæsere ledsaget af en mindre hvine-lyd. Men det kan vi beroligende forsikre hængesammen med den påkrævede tilspilning af Koetsu-konstruktionerne. Erfaringsrige fra vor oprindelige Koetsu Black (anmeldt i nov. 81) tæller stærkt i denne sammenhæng, idet denne nu helt tilspillede sag gengiver selv de skrappeste dynamikkontraster helt uanstrengt og letflydende. Som når en god mørk vin ældes ...

Hvorvidt en tilspilning tilsvarende ville influere i positiv retning på forvrængningsmålingerne, skal vi derimod lade være usagt. Understreges skal dog i denne sammenhæng, at med den forholdsvis nøgterne og helt afslappede gengivelse i højfrekvensen, som vort testeksemplar af New Black Gold Line serverede med, ser måleresultaterne stemme ud på papiret, end de kommer til deres ret i praksis.

Kiseki Purpleheart Sapphire

Audiophile Products, Japan, er varmemærkebetegnelsen, som grundlæggeren Goro Fokado har valgt for hele sit program omfattende MC-pick-up'er, tonearme og step-up transformere. I en nydelig, engelskproget folder referes der kort over virksomhedens korte historie - siden 1979 - og grundlæggende filosofier bag produkterne. Af den systematiske gennemgang af de enkelte Kiseki pick-up'er - 5 stk. for tiden spændende fra økonomiudgaven Blue Silverspot til Lapis Lazuli som formentlig verdens dyreste (over 30.000, kr.) - fremgår det, at modellen Purpleheart Sapphire som den sidst tilkomne ligger midtvejs i gruppen hvad pris angår, og har været konciperet som en krydsning mellem nr. 2 og 4 i gruppen, modellerne Purpleheart og Agaat Ruby.

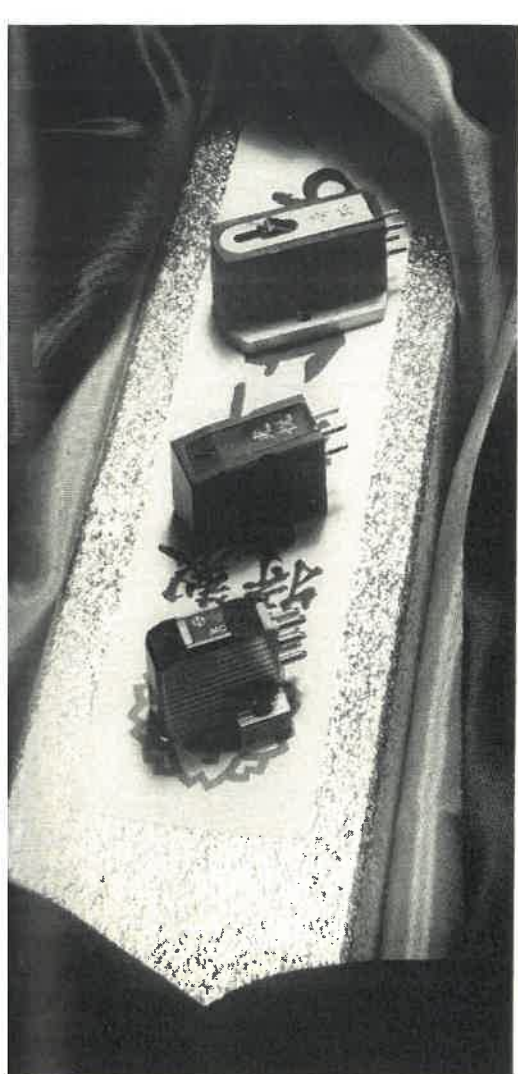
Det er så blevet til en nåleaftaster med samme ydre som nr. 2, dvs. en ramme af forgyldt metal fornedet og foroven, og siderne pålimet et lag af den mahogni-lignende massive, træsort purpleheart med god indre dæmpning, en træsort som med tiden siges at ændre farve mod det violette. I den benyttede legering af aluminium og magnesium er der foroven udfræset gevind, så skrueerne kan gå ned direkte uden brug af møtrikker. Nålearmen af safir er vor models helt egen, medens den særlige kraftige Saco-magnet lånt fra model Agaat Ruby sikrer det temmelig høje output af 0,4 mV (5 cm/sek.). Nålespidsen er såkaldt Line Contact, dvs. forholdsvis krum, symmetrisk sleben ellipsoform, og generatorimpedansen er oppe på 42 Ohm. Det mellemstive nåleophæng kræver ifølge specifikationerne et nåletryk på 2 gram.

Afprøvning og lyttevurdering

Da Goro Fokado i lighed med Sugano ikke leverer nogen informationer eller brugsvejledning til sine nåleaftaster, er brugeren fra starten i princippet helt overladt til sin fantasi med hensyn til den korrekte montering og justering af pick-up & tonearm. Og det gør ikke sagen bedre, at denne Kiseki model er endog særdeles kritisk med hensyn til hældningen i forhold til pladeoverfladen. Men til alt held viser det sig, at den gamle huskeregel om at starte med undersiden af pick-up'en parallel med vinylfladen er meget tæt på den optimale hældning for nålearmen på Kiseki Purpleheart Sapphire (PHS).

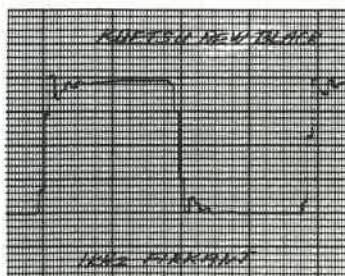
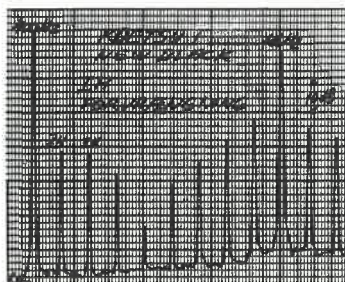
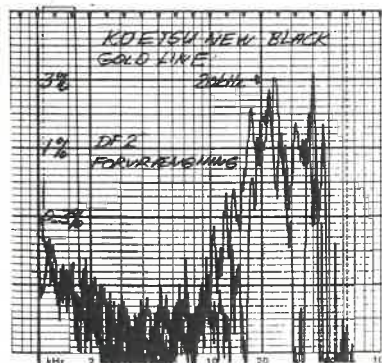
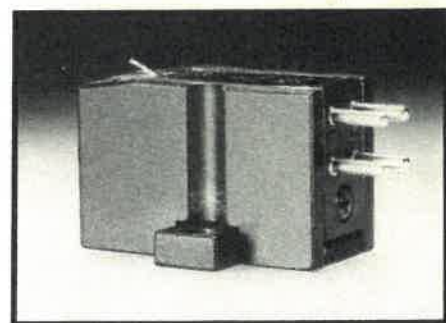
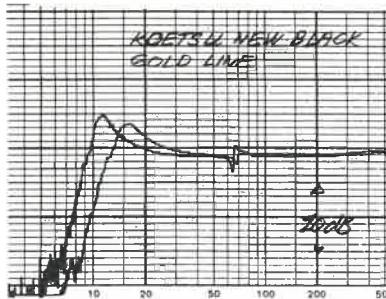
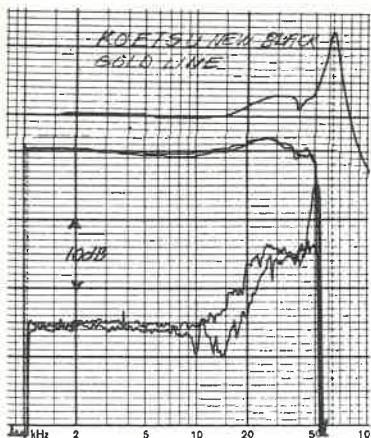
Installeret og justeret i den lange FR 66 SS tonearm, som Kiseki'en foretrak af vore disponible radiolarmer vurderet efter lydresultatet, viste den sig subjektivt at have virkelig styr på frekvensfløjene og en helt tilfredsstillende all-round klangbalance, medens der var nogen diskussion om lyttedeltagerne imellem hvad angår visse plusser og minusser ved mellemtonebåndet.

Begyndende ved den supersoniske ende af skalaen leverede Kiseki'en en tilpas luftig, tør og velkontrolleret diskantgengivelse, langt, langt mere frigjort og letflydende og samti-

digst finstruktureret, end vi til dato har været vidne til på økonomivarianterne fra virksomheden, Blue og Milltek - ved direkte sammenligning virker de næsten iskolde, og klemte eller lukket i diskanten. PHS har derimod flere lighedspunkter i diskanten med Entre MC-9 fra forrige måned: nøgtern og upretentios, og således også afslappet og behagelig. Mikrodetaljeopløsningen kan ikke helt følge med de VdH og Micro Reach bestykkede konkurrenter, men de detaljer som hives op af rillerne fremstår tydeligt og rent, ikke indhyllet i nogen klokkeklang eller fndirethed. Kommer vi ned i området ca. 8-3 kHz, bemærkes subjektivt en let kombination af anmassethed og ubetydelig tendens til efter-svingninger, samtidigt med at PHS her antager en lidt analytisk karakter. Det harmonerer meget godt med testeksemplarets mindre uro på separationskurven omkring 3,5 kHz, men de subjektive reaktioner er meget afhængige af personlig smag og musikalsk sammenhæng: kraftige violinsekvenser kunne virke noget anmassende, hvorimod det i forbindelse med vokalmusik samt slagøj overvejende bedømtes som ekstra tonal kontrast ved understregning af de mange klangfarver, ikke mindst ved helt lave niveauer. Passeres det kritiske mellembånd, som fremstår eksemplarisk neutralt ned til ca. 500 Hz, så indtræder der subjektivt sidenhen en mindre mangel på villighed ned til ca. 200 Hz. der er jo tale om, hvad man populært benævner som "det varme område", og følgen bliver at

bl.a. celli og dybere messingblæsere får en relativt slank eller letvægtig karakter - også drønet på pauker synes undertiden pacificeret en smule. Men afslutningsvis i vor vandring ned i oktaverne synes alt at være fryd og gammen for ørene. Kiseki PHS leverer nemlig én tilpas slagkraftig, fast og veldefineret bund, helt fri for buldrende eller mudrende tendenser. En tendens til opsvulmen og slaphed i dybbassen, som flere udenlandske tests antyder, kunne bestemt ikke registreres i vort tilfælde. En af de mere kritiske publikationer fra Storbritannien anfører desuden, at frekvensområdet over 8 kHz havde en tilbøjelighed til at skille sig ud fra resten på hans eksemplar. Det vil vi umiddelbart tolke som symptom på manglende tilspilning, som også den hjemlige importør understreger betydningen af på Kiseki PHS. Men noget sådant forekom ikke på vort testeksemplar - den fjedrede i øvrigt særdeles lineært og med den helt rette portion dæmpning. Det var altsammen kommentarer til det tonale. Med hensyn til stereobilledet, som Kiseki PHS formidler, så bestikker den fra starten det koncertvante øre med en imponerende åbenhed og bredde i perspektivet, uden at nærme sig tendenser til at gengive i overstørrelse ("Big Sound"). Transparensen er første-klasses. Rumfornemmelsen og plasticiteten omkring soloinstrumenterne - når vel at mærke den helt korrekte hældning er fundet - er helt umodstælig, og som sådan fuldt på

Koetsu

Både frekvensgang og kanalseparation er i særklasse lineære og glatte. Kun en ganske svag betoning ved 25 kHz antyder resonans- og, firkantkurven kommer tæt på originalen. I lavfrekvensenden afsløres en velplaceret armersonans, der viser af Koetsu har modregnet den meget tunge pick-up med en lav eftergivenhed i nålephænget - eller omvendt! Dæmpningen af armresonansen er tilfredsstillende uden at være optimal. Med en så lav eftergivenhed som her kræver det stor sporingskraft, hvis aftastningen skal være forvrængningsfri - og her kniber det. Både DF 2 og IM kurverne viser "dårlig performance" selv med en sporingkraft på godt 30 mN. Vi vil gætte på at sporingkraften skal op på 40-50 mN for at denne Koetsu kan klare sig lige så godt som de øvrige i testrækken.

højde med de bedste. Med hensyn til dybde-skarpheden, og dermed bl.a. fornemmelsen af refleksionerne fra bagvæggen i optagerummet, kan PHS derimod ikke helt måle sig med de allerbedste, med Shinon Red i spidsen. Men det har vel kun afgørende betydning for virkelighedsillusionen på et fåtal af markedets eenmikrofonoptagelser – på de typiske multikanalsproduktioner virker Kiseki PHS reelt mindre distraherende, end eksempelvis Ortofon MC 30 Super eller Shinon Red, der begge nådesløst røber mangelen på akustisk helhedsoverblik på den art manipulerede optagelser af multibesætninger. Med hensyn til de dynamiske færdigheder ved Kiseki PHS, så har vi nævnt i forbitarten dens sjældent gode evne til at skelne mellem pianissimo og piano. Det hænger formentlig sammen med Kiseki konstruktionens eksemplarisk døde krop og den meget stive, ligeledes veldæmpede nålearm. Gælder det derimod om at råbe højt, så var meningerne i lyttepanelet delte: de som tilsyneladende lagde vægt på frekvensfløjene, havde ingen indvendinger, mens andre havde ønsket en lidt mere massiv og fyldig karakter over nedre mellemtone, så eksempelvis drønet på pauker og trum i tubaen kunne manifestere sig dynamisk mere ekspansivt. Hvad transientreproduktion angår, så forekommer Kiseki PHS at være helt suveræn på transientopstarterne i øvre mellemtone og diskant. Den velkendte "kanonslagseffekt"-sansernes refleksreaktion inden hele forløbet bliver registreret i hjernen – er mere udtalt på de bedste "Auf der Jagd" optagelser (ægte pistolskud) med Kiseki som lilleaftaster, end

noget p-u alternativ. Evnen til at stoppe øjeblikkeligt mestrer PHS tilsvarende upåklageligt. Sporingsegenskaberne var helt tilfredsstillende ved de anbefalede 2 grams nåletryk. Og Kiseki PHS synes at foretrække de tungere, stive tonearme, der mestrer at gengive suboktavterne uden fleksninger af nogen art.

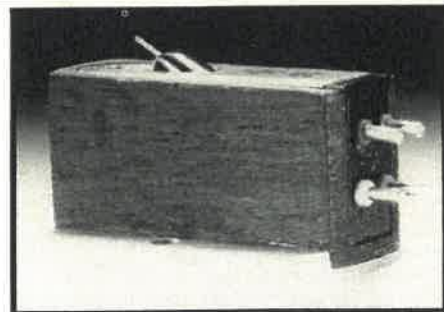
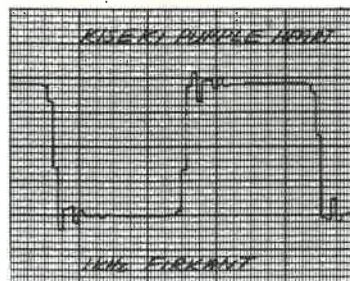
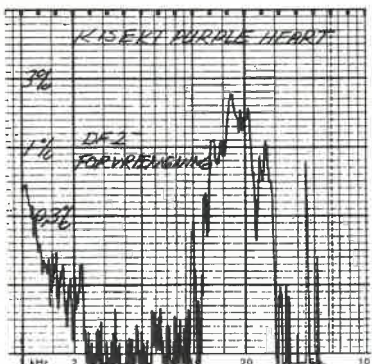
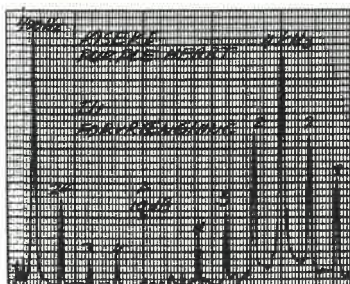
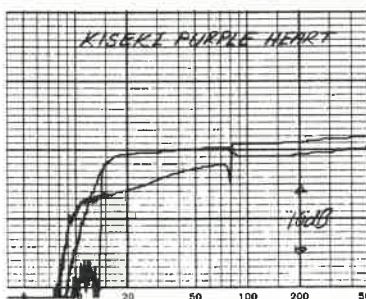
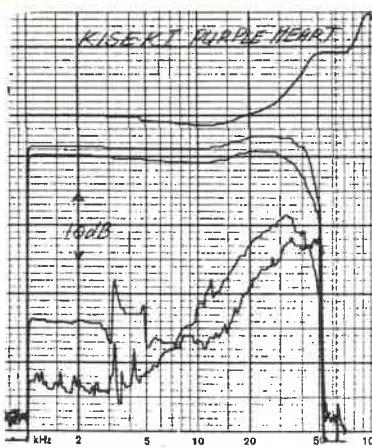
Highphonic MC-D10

MC-D 10 er nr. 2 på ranglisten af i dag for Highphonic's efterhånden talrige repertoire af lavimpedante MC-pick-up'er, og den mest eksklusivt vi har testet fra denne unge virksomhed, der skyldes et par tidligere Denon-chefkonstruktørers oprettelse af egen fabrikation. MC-D er en skrabet eller "rationaliseret" version af Highphonic's kostbare flag-skib MC-D 15, der ved sin debut for et par år siden tog førerpositionen hos nogle amerikanske undergrundsblade. Der fandtes ikke i skrivende stund noget tilgængeligt brochurmateriale på europæiske sprog – og en japansk tolk har vi ikke, endnu – hvoraf det fremgår hvad der har medvirket til at billigere MC-D med ca. 40% i forhold til ovennævnte topmodel. Men det kan iagttages med de bare øjne, at dens tynde diamantstav er kvadratisk i tværsnit og indstøbt i et tykkere aluminiumsrør tæt ved gummiophænget, formentlig for at hindre resonansforplantninger. Slibningen på den særdeles tynde diamantnål kaldes Ultra Line Contact og bærer mindelser om den, der sad i Denon DL-1000 A. Nåleftergiveligheden er for-

holdsvis høj, idet det anbefalede nåletryk er 1,2 gram. Output er lavere end for nogen af de andre testkandidaters vedkommende, kun 0,13 mV (5 cm/sek.). Generatorimpedans er som for de øvrige fra Highphonic på 40 Ohm, og totalvægten på 6,5 gram.

Afprøvning og lyttevurdering

Konstruktionsmæssigt adskiller Highphonic MC-D 10 sig som nævnt på flere punkter i forhold til de øvrige High-End kandidater i denne testrunde, hvilket kræver særlig omhyggelighed ved monteringen, og tillige gør det lidt vanskeligere at foretage en direkte sammenligning. Dens lave totalmasse matcher ganske vist upåklageligt til nåleftergiveligheden, hvad angår den resulterende kombinationsresonans. Men alligevel synes den at befinde sig bedst til rette i de letteste tonearme som eksempelvis SME Series III og Mørck UP-4 (grønt armrør), når lydresultatet er afgørende. Som undtagelsen der bekræfter regelen synes MC-D 10 ikke nær så kritisk hvad angår hældningen for armrørets vedkommende, men, men ... Ved kun 1,2 grams nåletryk, hvilket i øvrigt var tilstrækkeligt til klare alle forhindringer med glans, synker den ret korte diamantstav så meget, at der kun er godt 1/2 mm mellem undersiden og vinyloverfladen. Så den går kort og godt ikke med rigtigt bulede plader, medmindre at man sværger til vakuum-sug. Og så var der jo også forholdet med det ret så ringe output, kun overgået i så henseende af

Kiseki

Bortset fra et par "knaster" i kanaladskillelsen fra 2-5 kHz er de målte frekvenskurver de glatteste og mest resonansfrie vi længe har set. Kun en kanalforskel på 1,5-2 dB skæmmer dette indtryk. De resonansfrie gælder også i bunden. Egendæmpningen i pick-up'en og siliconeolien i Mørck armen sikrer et lineært forløb til afskæringsfrekvensen (12-15 Hz). Man kunne måske endda fristes til at reducere lidt på siliconeolien. Ved 20 mN sporingskraft fås et (relativt set) fornemt IM forvrængnings-spectrum som oven i købet er domineret af 2' ordens komponenter. DF 2 forvrængningen har en ret bred top med betydeligt niveau mellem 10 og 20 kHz. Kraftige musikpassager med frekvensindhold her kan altså provokere ulinearitet.

Ortofon MC 2000 og Audio Note IO 2, eller lige så lavt som Denon DL 1000A. Hvilket har til følge, at baggrundsstøjen uvægerligt bliver højere sammenlignet med de øvrige testobjekter, ikke mindst hvis man kører over en aktiv step-up. Det influerer en del på dynamikken ved lave niveauer. Rent bortset fra, at der heller ikke findes alt for mange forforstærkere, hvis volumenpotentiometer er totalt fri for at influere på gengivelsen ved en rotation fra ca. "kl. 11" til over "kl. 3" for MC-D 10's vedkommende. Derfor var selvagt sammenligningen lidt mere kompliceret, end vi efterhånden havde vænnet os til i lyttepanelet.

Aflytningen af kendte vinylskiver med MC-D 10 bliver følgelig foretaget i to runder: først over forforstærkere med kompetent MC-indgang for sammenligningens skyld, og derpå over step-up transformere som Denon Au-1000 og Cotter Mark 2 S med den rette indgangsimpedans til de 40 Ohm i Highphonic's spoler (vi rådede desværre ikke over Highphonic's egen HPT7 i testperioden), for at tilvejebringe en mere definitiv vurdering af MC-D 10.

Det var forholdsvis smertefrit at konstatere fra starten, at Highphonic MC-D subjektivt gengiver lige så velafbalanceret, som de måler. Tonalt spores der et minimalt fald mod toppen, og området omkring 1 kHz virker blødere, knapt så slagkraftigt som over de fleste konkurrenter, men begge fænomener kan allerhøjest rubriceres som skønhedsfejl. Bunden virker forholdsvis slank og middelstram. Men det er langt fra det eneste positive ved

MC-D 10, at den klinger så velafbalanceret. Hertil kommer nemlig andre dyder eller egenskaber, der ikke kan aflæses af kurverne. For det første er gengivelsen af samtlige af orkestrets instrumenter uhyre letflydende og meget nøgtern, fri for alskens "klangkosmetik", og helt uden selvforherligende tendenser. Det leder uvægerligt tanken hen på en anden konkurrent, den i januar 85 testede Denon DL 1000 A. Og en sammenligning viste, at et remis nok er den rimeligste udgang på denne match: Denon gengiver instrumenternes klangkarakter en streg tydeligere, mere veldefineret, mens Highphonic MC-D 10 behandler impuslerne mere som var der slet ikke involveret nogen fysisk masse i rilleaftastningen, med andre ord både lidt mere "vægtløst" og lidt mere kontant.

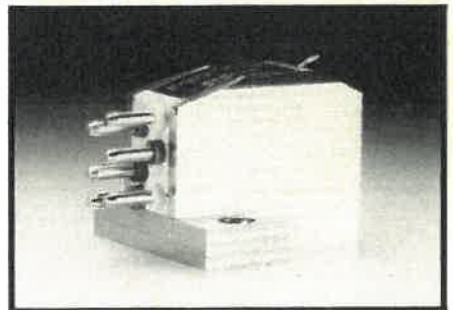
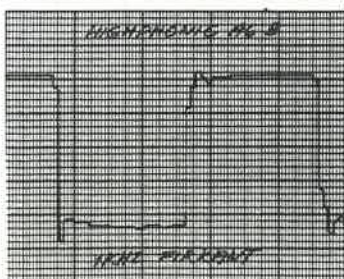
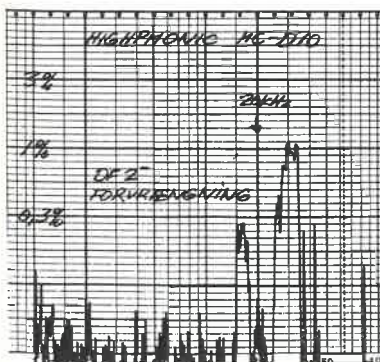
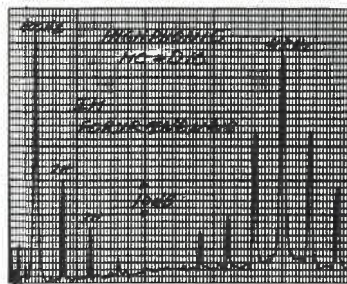
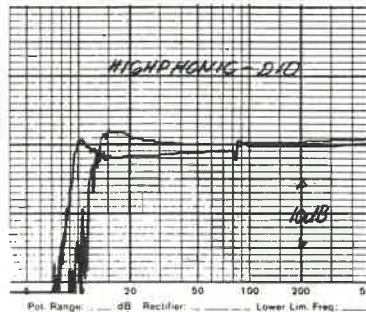
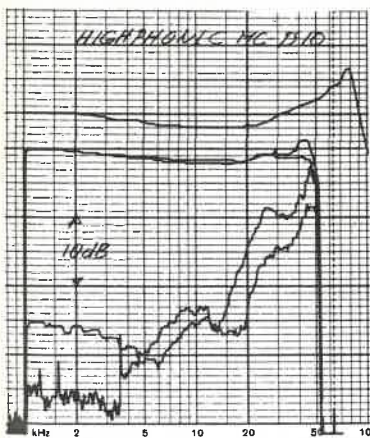
I andre sammenhæng bemærkedes endnu en positiv side af Highphonic's tonale formåen. Det letflydende og kontante ved impulsforarbejdningen har vi været inde på. Det kunne godt få en og anden læser til at antage, at der til tider kunne være tale om en lidt brutal eller "fersk" gengivelse af instrumenternes harmonier. Snarere tværtom! MC-D 10 gengiver alle instrumenter blødere og behageligere, hvad det så end kommer af. Udpræget kraftig produktion af 2den ordens forvrængning kan der ikke være tale om - dertil er gengivelsen som nævnt alt for "nøgen" eller "usminke". Fænomenet er vanskelig at forklare i ord, men een af de mange improviserede analogier under aflytningerne skal refereres her: "Tænk på alt det tonale der udmærker typisk analoggengivelse kontra digital ditto, så har

du samtidigt essensen af den tonale gengivelse af instrumenterne med Highphonic MC-D 10. Den "af-digitaliserer" klangen!"

Man kunne i samme åndedrag yderligere bekræfte ovennævnte lytteindtryk ved at hævde, at grund- og overtoner hænger sammen på MC-D 10 bedre end på alle de øvrige testemner i denne runde. Det gør de jo langt fra ved dagens digitallyd, navnlig ikke for højfrekvente instrumenters vedkommende. Stereoperspektivisk virker Highphonic MC-D 10 kompetent og alsidig heltigennem, uden nogen egentlige svagheder. Lydbilledet forekommer en margin fjernere end tilvant, men er ellers både åbent, bredt og dybt, og transparensen er god. Lokaliseringen af enkeltinstrumenterne er tilsvarende førsteklases, rumillusionen ligeså. I begejstringen over de tonale kvaliteter ved MC-D 10 glemte vi i forbitarten at vurdere dens mikrodetaljeopløsning i højfrekvensen. Men den viser sig ligeledes at svare til forventningerne: knapt så analytisk eller fintskåret som på Ortofon MC 30 Super eller den Micro Reach bestykkede Shinon Red, men lige så god som Kiseki PHS og en smule bedre end begge Koetsu'erne. Og de dynamiske færdigheder synes kun at være handikappet ved lave niveauer på grund af det ringe output. Selve transientforarbejdningen er upåklagelig ved alle frekvenser.

Som et kuriosum skal det afslutningsvis påpeges, at vort testeksemplar var en tidligere produceret version af MC-D 10 med i alt seks monteringspinde, beregnet på den ægte balancerede kabelføring, som Highphonic har

Fortsættes side 52

Highphonic MC-D 10

Det hører til de ekstreme sjældenheder at kunne citere vore måleresultater for følgende: 10 Hz-50.000 Hz < 2 dB! Det inclusive armresonans- og højfrekvensresonansområdet og begge kanaler.

Den gode parallelitet mellem accelasometerkurverne og testplade målingen bekræfter igen hvor optimal en nålegeometre der idag kendetegner de bedste pick-up's. Kanaladskillelsen er indtil 20 kHz bedre end 20 dB og kurverne er i det væsentlige fri for skarpe udsving. Med 20 mN sporingskraft er IM forvrængningen på linie med de bedste i testrækken. DF 2 forvrængningen er forsvindende for frekvenser under 20 kHz.

EN UROLIG MAKKER

Mellem bas og mellemtoneenhederne skæres der med en "blidere" filtertype, først og fremmest fordi den overlappning enhederne er i stand til at præstere tillader den bløde afskæring. Delefrekvensen mellem bas og mellemtone er ca. 800 Hz.

Lyttevurdering

Den angivne følsomhed for Wharfedale 510 er 89 dB for en spænding over højttalerklemmerne på 2,83 V. Denne spænding afsætter 1 watt i en modstand på 8 ohm, men eftersom den nominelle impedans for 510 er 4 ohm afsættes der ikke 1, men 2 watt. Omsat til driftteffekt for et lydtryk på 96 dB svarer denne følsomhed til en driftseffekt på noget i retning af 10 watt reelt, mens en "8 ohm-specifikation" ville give ca. 5 watt. Med denne impedans på 4 ohm følger Wharfedale den udvikling, der i de seneste år har været i gang på højttalermarkedet: den højttaler, der for en given spænding leverer det største lydtryk vinder kapløbet om købernes gunst! Og for en given spænding bliver der afsat den dobbelte effekt i den halve impedans, hvilket altså fører til, at højttalerfabrikanterne sænker højttalernes impedans for at trække så meget effekt ud af forstærkerne som muligt.

Wharfedale anbefaler selv, at man benytter forstærkere på mellem 15 og 200 watt pr. ka-

nal, idet man omhyggeligt angiver, at forstærkeren ikke bør klippe signalet.

Vi brugte selv en forstærker på ca. 180 watt (4 ohm) og opnåede ganske pæne lydtryk, omend ikke voldsomme sådan.

Vi vil nok foretrække, at Wharfedale 510 placeres ikke for langt fra væggen bag højttaleren - ca. 30 cm vil være passende. Herved bliver niveauet i den nedre mellemtone/øvre bas mere fyldigt, og den samlede lyd mere afbalanceret.

Alligevel vil vi betegne klangbalancen som hældende mod det lyse, ikke så meget på kontinuerlige toner, men mere på højttalerens egenskaber i forhold til musikalsk levende materiale.

Over et par kHz virker gengivelsen noget klingende, eller syngende, en på en gang venlig og behagelig "spillen med", og alligevel også en måde at tackle alle musikkens myriader af impulser der gør, at detaljerne og de enkelte instrumenters særpræg i nogen grad maskeres.

Misforstå ikke: gengivelsen er ikke skarp eller grov ensidige udetaljeret, men det er blot som om, at når den først er kommet i gang med at give lyd fra sig har den lidt vanskeligt ved at holde op igen.

Hvad er årsagen til netop disse egenskaber kan vi af gode grunde ikke vide noget om. Vi har tidligere hørt de samme enheder i andre konfigurationer med andre resultater, og står derfor en smule uforstående over disse træk.

Fortsat side 49

plæderet for i mere en eet års tid. Teoretisk skulle det have sikret en ekstre reduktion i brumstøjen, men da ingen hardware fabrikker af Hi-Fi udstyr - end ikke Sansui med deres X-Balanced konstruktioner - har villet indføre balancerede indgange på deres forstærkere til ikke-professionelt brug, har Highphonic skippet tanken og fabrikkerer nu MC-D 10 med "kun" 4 pinde, og ellers ingen ændringer.

Konklusion

Lad det være sagt fra starten, at ingen af de tre testede MC-pick-up'er i denne rundt til priser over 5.000, kr. kan siges at være handikappet af deciderede fejl eller mangler, hvad lydproduktion angår. Når de tillige hver især repræsenterer det ypperste på markedet af i dag indenfor visse discipliner, kan man dårligt rubricere dem som andet end kandidater til referenceklassen. Alligevel lyder de ikke ens. Til gruppen af rilleaftastere, der i høj grad er i besiddelse af en vis personlighed som musikgænger, hører så aflytningen af Koetsu New Black Gold Line. Dens forholdsvis varme og alligevel helstøbte klangkarakter drager øret, fordi de ubehagelige elementer fra aggressive eller kraftigt forvængede indspilninger træder i baggrunden. Dens klangkontrast og dynamiske formåen ved multibesætninger er næsten overvældende. Og så integrerer den akustiske instrumenter og optagerummet (på egnede optagelser) på en så autoritativ måde, at man med lukkede øjne næsten spontant får

illusionen af, at selve musikbegivenheden foregår just under aflytningen i et vist rum lige bag ens højttalere. Til gengæld virker Koetsu's mest tegnebogsvenlige pick-up gennemgående for symfonisk til puristisk reproduktion af kammermusik og soloinstrumenter, klaver måske undtaget.

Skønt Kiseki Purpleheart Sapphire med sine mønsterfyldige frekvensfløje repræsenterer et skridt nærmere den helt afbalancerede klang sammenlignet med Koetsu'en, så virker dens musikalske personlighed ikke mere diskret eller mere anonym af den grund. Den formidler et bredere og mere åbent stereobillede end de øvrige to konkurrenter, som var der mere plads mellem de udøvende, og dette parret med en tør, ugeneret diskantgengivelse og en slagkraftig, ret stram bas gør den særlig egnet til alle rytmisk dominerede kompositioner uanset genren. Generelt har Kiseki PHS eftervort skøn en egenartet evne til at stimulere eller opkvikke musikliebhaberens ved de mere farverige, underholdningsprægede musikstykker, hvor der sker en masse ting på en gang. Den lader alle de udøvende komme til orde uden forrang. Den puristisk indstillede lytter af akustiske instrumenter bør dog lige lægge øre til konstruktionens ikke helt homogene måde at gengive mellemtonebåndet på. Med Highphonic MC-D 10 er vi derimod rykket over i gruppen med de mere anonymt eller objektivt gengivende rilleaftastere. Gengivelsen af akustiske instrumenter er her kendetegnet ved, at pick-up'en ærligt og koldsindigt blotlægger alt hvad der måtte gemme sig

i rillerne, samtidigt med at dens diverse særkender, som vitterligt er til stede, synes at træde i baggrunden. En af disse særkender ved MC-D 10 er dens helstøbte og ydmyge måde at gengive de mere komplekse instrumentlyde på - og den har stede et klart overblik over sagerne. Især de triste, "grå" og de akustisk næsten døde optagelser, ja, så er der bare ikke noget at diskutere. De egentlige problemer med Highphonic MC-D 10 er af mere teknisk art: kort nålearmsstav, der ikke let forliges med bulede plader, og et ret ringe output, der ikke just optimerer dens dynamikformåen. ■

Navn og typebetegnelse: Koetsu New Black Gold Line
Fabrikation: Koetsu, Japan
Distribution: Glotta/Hadsten Radio
Cirkapris: 6.000 kr.

Navn og typebetegnelse: Kiseki Purple Heart Sapphire
Fabrikation: Kiseki, Japan
Distribution: 2R Marketing
Cirkapris: 7.700 kr.

Navn og typebetegnelse: Highphonic MC-D 10
Fabrikation: Highphonic, Japan
Distribution: H.H. Mørch
Cirkapris: 8.000 kr.

En af de mere nærliggende muligheder er at, at det forholdsvis spinkle kabinet er ansvarlig for nogle af forholdene, fordi det ved simpel håndspålggelse er muligt at registrere vibrationer på højttalerens forplade - også diskantenheden.

Andre af de lyttemæssige egenskaber ved 510 kunne pege i den retning: Bassen forekommer dyb og forholdsvis ren og velkontrolleret, ned til noget i retning af 50 Hz, men på den anden side ikke så skarptskåren, præcis og detaljeret som vi efterhånden er blevet vant til med de nye kabinetmaterialer af idag. Bassen virker simpelthen ikke så tør og dynamisk, og dermed slagkraftig som man kan høre det i prisklassen, selv om den nok har en fordel når det gælder evnen til at spille dybt.

Og stemmer defineres ikke med helt samme stramhed og kontrol som vi kan høre det på prisklassens højttalere af beton, sandwich eller de noget dyrere Matrix-højttalere fra B&W.

Den lidt bløde bas i kombination med det lidt urolige område over 2-3 kHz bevirker, at om-

rådet mellem 200 Hz og 2 kHz står en smule svækket i det samlede lydbillede, der derved kommer til at mangle en smule varme.

På den anden side er den øverste top så fin og luftig som man kan ønske sig - her har denne Wharfedale højttaler et solidt forspring til de fleste. Her er ikke den marginale markering af transienter der præger gengivelsen af flertallet af diskantdomer, hvilket oftest gør lyden presset, hvis ikke en smule hård.

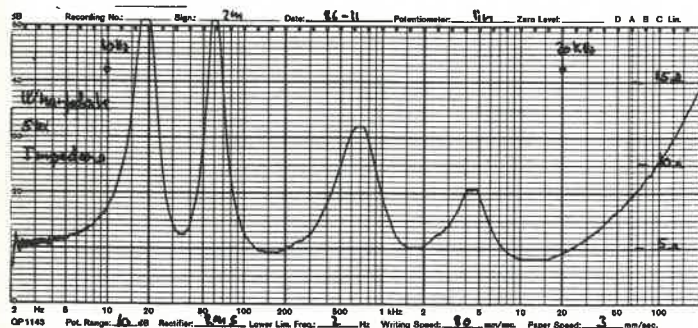
De rumlige egenskaber er ganske glimrende: et forholdsvis stabilt stereoperspektiv, med en god fornemmelse af såvel bredde som dybde. Gengivelsen af rummet er generelt OK, men nok ikke så præcis og veldefineret i de mere komplekse passager.

Ligeledes kunne vi godt ønske os at perspektivet var lidt mere stabilt - der er en tendens til at stemmer og instrumenter flytter lidt omkring i lydbilledet når der "skal ske noget". Diskantrige instrumenter, f.eks. fløjte eller slagtøj, rykker frem i lydbilledet på grund af tendenser til "syngen" i området over 2-3 kHz.

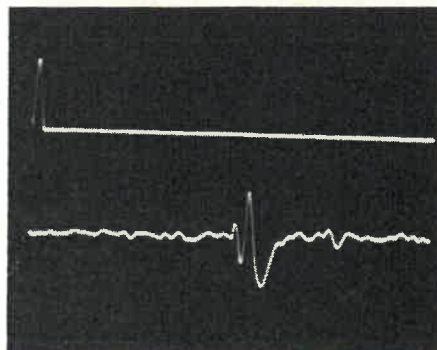
Konklusion

Wharfedale 510 er en højttaler, der, på trods af meget fine højttalerenheder ikke lever op til de krav man med rette kunne forvente fra det velrenommerede engelske firma. Konstruktionen mangler den sidste afpudsning der skulle sætte den i stand til effektivt at konkurrere på det hidsige marked umiddelbart under 3000 kr. Samtidig er vi dog ikke i tvivl om, at den forventeligt kommende 710 bliver endog særdeles interessant. ■

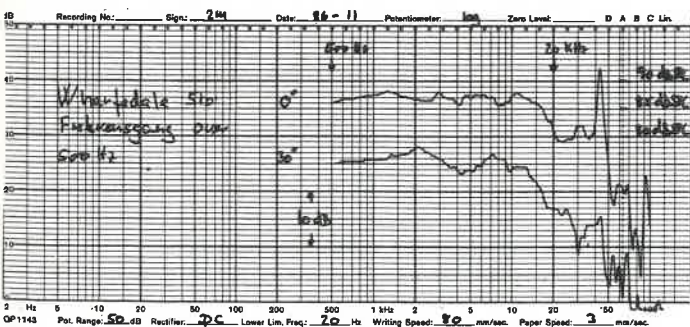
Navn og typebetegnelse: Wharfedale 510
Fabrikation: Wharfedale, England
Distribution: Topcon Audio
Cirkapris: 2.700 kr.

Wharfedale 510's impedanskurve hører ubetinget til de værste vi mindes at have set. I stort set hele audioområdet flakker forløbet mellem mindre end 5 ohm og mere end 8 ohm flere steder endog med store flankestejlheder. Den eneste formildende omstændighed er højttalerens relativt store spændingsfølsomhed der gør det muligt at benytte forstærkere med mindre nominal effekt men stor strømkapacitet.

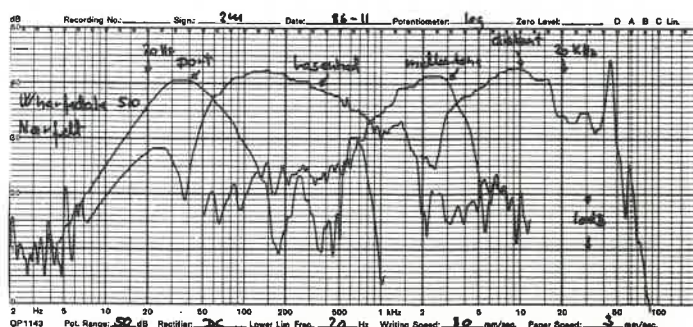

Den asymmetriske impuls gengives med en del udvævning i tidsdomænet.

Frifeltsfrekvensgangen er i akseretningen ganske overbevisende bortset fra en lidt tidlig afrulning opefter. Over det hørbare område observeres en markant resonans ved lidt over 40 kHz. 30° fra akseren er forløbet stadig pænt, og spredningen i toppen er ganske god.

Konstruktionens spændingsfølsomhed er ganske pæn, ca. 87 dB SPL for 2,83 volt RMS over klemmerne, målt i en afstand på 1 m. I akseretningen er højttaleren mest følsom ved ca. 42 kHz (92 dB SPL)!!!

Nærfeltforløbene tyder på, at der er benyttet en filterløsning baseret på en mindre stejl deling mellem bas og mellemtone og en større stejlhed mellem mellemtone og diskant. Diskantenhedens forløb stemmer pænt med det målte forløb i frifeltet.